

PRÁVNÍ PORADNA

Jak postupovat, pokud je hospitalizovaný pacient na tzv. akutním lůžku a rodina odmítá podepsat překlad pacienta do zařízení, které poskytuje následnou péči?

V odpovědi se nebudeme věnovat problematice překladu pacienta na tzv. vyšší pracoviště, aby mu byla zajištěna péče na náležité odborné úrovni. Nás zajímá otázka, jak postupovat, pokud pacient či jeho rodina trvá na hospitalizaci u daného poskytovatele, ačkoliv další péče u tohoto poskytovatele již není s ohledem na zdravotní stav pacienta nadále indikována.

K tomuto se blíže vyjadřuje zákon o zdravotních službách¹, dle kterého má pacient právo si zvolit poskytovatele oprávněného k poskytnutí zdravotních služeb, které odpovídají zdravotním potřebám pacienta a možnostem zdravotnického zařízení. Proto pokud pacient souhlasí, je možné jej přeložit na jiné pracoviště a je tak zajištěna volba poskytovatele zdravotních služeb.

Z uvedeného práva pacienta však nelze dovodit, že pacient má možnost si zvolit jakéhokoli poskytovatele zdravotních služeb. Rozhodující

je, zda u něj je či není daná péče indikována. Pokud pacient po prodělaném iktu je na tzv. akutním lůžku a další péče u tohoto poskytovatele již není indikována, nelze uplatnit právo pacienta na výběr poskytovatele zdravotních služeb, neboť pro další péči chybí právě zdravotní indikace.

Proto je třeba lůžko uvolnit pro další pacienty, kteří potřebují vysoce specializovanou péči. Je samozřejmě na svobodné volbě pacienta, ve kterém zařízení bude čerpat následnou indikovanou péči. V zákoně o zdravotních službách k indikaci zdravotních služeb nalézáme tuto úpravu – „zdravotní služby, které odpovídají zdravotním potřebám pacienta“.

Lékař je i přes nesouhlas pacienta oprávněn rozhodnout o přeložení na jiné pracoviště a zajistit přeložení pacienta na jiné pracoviště, kde mu bude poskytnuta indikovaná péče. Tuto informaci je třeba zanést do zdravotnické dokumentace pacienta². Pokud by pacient

odmítl překlad na jiné pracoviště, kde je mu léčba indikována a on by byl způsobilý vyjádřit nesouhlas s poskytovanými zdravotními službami, je třeba po opakovaném řádném poučení³ s tímto pacientem sepsat tzv. negativní reverz. Lékař by proto měl posoudit schopnost pacienta posoudit sdělované informace a dovodit, nakolik je způsobilý se v této situaci rozhodnout. Pokud je plně způsobilý, názory rodiny či přátel lékař nezohledňuje, neboť nejsou relevantní. Pokud není plně způsobilý, postupuje se podle pravidel poskytování zástupného souhlasu⁴.

Pacienta je třeba též poučit, že neindikovaná zdravotní péče není hrozena z veřejného zdravotního pojištění. Pokud by i nadále chtěl setrvávat na akutním lůžku, bylo by třeba, aby tyto náklady již hradil z vlastních prostředků.

3. Náležité opakované poučení pacienta o zdravotním stavu je třeba v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutím zdravotních služeb může dojít k vážnému poškození zdraví či ohrožení života. Důsledně je třeba pacienta upozornit zejména na ta zdravotní rizika, která mohou vzniknout jako důsledek odmítnutí zdravotních služeb. Zdravotní rizika je však třeba uvést v přímé souvislosti s aktuálním pacientovým zdravotním stavem.

4. Tuto problematiku blíže upravuje ustanovení § 34 odst. 7 zákona o zdravotních službách. Jestliže pacient nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav vyslovit souhlas s poskytováním služeb a nejde-li o zdravotní služby, které lze poskytnout bez souhlasu, vyžaduje se souhlas osoby určené pacientem. Není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, manžela nebo registrovaného partnera. Není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas rodiče. Není-li takové osoby či není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas jiné svéprávné osoby blízké, pokud je známa.

1. K tomuto blíže ustanovení § 28 odst. 3 písm. b) zákona č. 372/2011 Sb. – pacient má při poskytování zdravotních služeb právo zvolit si poskytovatele oprávněného k poskytnutí zdravotních služeb, které odpovídají zdravotním potřebám pacienta, a zdravotnické zařízení, pokud tento zákon nebo jiné právní předpisy nestanoví jinak.

2. Úhradu nákladů na přepravu pacienta upravuje ustanovení § 36 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění – hrazenou službou je přeprava pojištěnce na území České republiky ke smluvnímu poskytovateli, od smluvního poskytovatele do místa trvalého pobytu nebo do místa bydliště nebo do zařízení pobytových sociálních služeb, mezi smluvními poskytovateli a v rámci smluvního poskytovatele. A to v případě, že zdravotní stav pojištěnce neumožňuje přepravu běžným způsobem bez použití zdravotnické dopravní služby. Přepravu hradí zdravotní pojišťovna ve výši odpovídající vzdálenosti nejbližšího smluvního poskytovatele, který je schopen požadovanou hrazenou službu poskytnout.

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORKY: JUDr. Šárka Speciánová, sarka.specianova@lf1.cuni.cz
Ústav veřejného zdravotnictví a medicínského práva 1. LF UK
Karlovo náměstí 40, 128 00 Praha

Cit. zkr: Neurol. praxi 2020; 21(4): 334
Článek přijat redakcí: 30. 6. 2020